

การศึกษาวิจัยเรื่อง“รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพหรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มอาชีพของคนพิการในแต่ละพื้นที่ทุกภูมิภาค มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 วิธีวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัย (Documentary Research) ในประเด็นเกี่ยวกับอาชีพ สวัสดิการ คุณภาพชีวิต การดำรงชีวิตอิสระ และสิทธิต่างๆ ของคนพิการ
2. ศึกษาข้อมูลจากภาคสนาม (Field Research) โดยสัมภาษณ์เชิงลึกแกนนำและสมาชิกกลุ่มอาชีพคนพิการเกี่ยวกับ รูปแบบการรวมกลุ่มประกอบอาชีพหรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ ปัญหาและอุปสรรค รูปแบบขององค์กรหรือกลุ่มคนพิการที่ดำเนินการจัดสวัสดิการแก่คนพิการทั้งในชุมชนและเครือข่าย
3. จัดเวทีถอดบทเรียน ให้ความรู้ และเสริมพลังแก่กลุ่มและองค์กร รวมถึงการเตรียมความพร้อมให้กลุ่มและองค์กรที่สามารถดำเนินการกระจายทุนประกอบอาชีพ
4. สรุปผลการศึกษาโดยประมวลผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในทุกส่วน
5. เสนอแนะเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการปรับปรุงกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3.2 ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยคือกลุ่มอาชีพคนพิการทุกภูมิภาค โดยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) กลุ่มอาชีพคนพิการที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ที่มีคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นกลุ่มของคนพิการที่มีการรวมตัวกันประกอบอาชีพ โดยอาจมีคนปกติเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มด้วย แต่คนปกติต้องไม่ใช่ผู้มีบทบาทหลักในกลุ่ม
2. เป็นกลุ่มอาชีพ มีการลงทุน และประกอบการในธุรกิจร่วมกัน โดยทุนประกอบอาชีพอาจมาจาก (1) การระดมทุนของคนพิการเองโดยตรง (2) กู้จากสถาบันการเงินอื่นๆ (3) มาจากภาครัฐที่ลงทุนให้เบื้องต้น แต่กลุ่มคนพิการเป็นเจ้าของ และดำเนินธุรกิจด้วยคนพิการ
3. เป็นกลุ่มอาชีพที่มี หรือ ไม่มีการจัดสวัสดิการของกลุ่ม

จากเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ประการ ได้กลุ่มตัวอย่างกระจายตามภาคต่างๆ ดังนี้

ภาคเหนือ

- กลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่องป่อ จ.พะเยา
- กลุ่มสตรีพิการเย็บปักประดิษฐ์ ต.หนองหล่ม อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ชมรมคนพิการ/สมาคมคนพิการ จ.นครพนม
- กลุ่มอาชีพนวด/สมาคมคนตาบอด จ.มุกดาหาร

ภาคกลาง และภาคตะวันออก

- กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ต.พังราด จ.ระยอง
- กลุ่มศูนย์รวมอาชีพคนพิการ จ.นครปฐม
- ศูนย์อาชีพอาชีพอดิศักดิ์ไทย กรุงเทพมหานคร
- สหกรณ์บริการคนตาบอดแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร

ภาคใต้

- กลุ่มผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว จ.นครศรีธรรมราช
- กลุ่มอาชีพนวด/สมาคมคนตาบอด จ.พัทลุง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.3.1 แบบสัมภาษณ์เจาะลึก ใช้ในการศึกษา รูปแบบการรวมกลุ่มและปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพของคนพิการทั้ง 4 ภูมิภาค ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ คือ

- 1) ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) จำนวนสมาชิก
- 4) ระเบียบที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน
- 5) อาชีพที่กลุ่มร่วมกันดำเนินการ
- 6) ปัญหา อุปสรรคด้านทุนในการผลิตสินค้า กระบวนการผลิต และการตลาด
- 7) การแบ่งปันรายได้
- 8) การจัดสวัสดิการของกลุ่ม
- 9) ประสบการณ์จากการขอรับการสนับสนุนจาก กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- 10) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกองทุนฯ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3.3.2 ประเด็นในการถอดบทเรียน ประกอบด้วย 5 ประเด็น คือ

- 1) จุดแข็ง และจุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของอาชีพที่คนพิการทำ
- 2) ประสบการณ์และบทเรียนของแต่ละกลุ่มอาชีพในการแก้ไขจุดอ่อนและข้อจำกัด
- 3) ประสบการณ์และบทเรียนของแต่ละกลุ่มอาชีพในการเพิ่มจุดแข็งและการช่วงชิงโอกาสให้เกิดประโยชน์ต่อการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ
- 4) การจัดการความรู้ด้านอาชีพภายในกลุ่ม
- 5) แนวทางในการประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จ

3.4 ประเด็นในการ ให้ความรู้ และเสริมพลังแก่กลุ่มและองค์กรอาชีพคนพิการ

เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญา (TOR) คณะวิจัยจะดำเนินการ ให้ความรู้ และเสริมพลังแก่กลุ่มและองค์กรอาชีพคนพิการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยจะมีประเด็นในการให้ความรู้ 10 ประเด็น คือ

- 1) หลักการทำธุรกิจ
- 2) การศึกษาความต้องการของตลาด
- 3) การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุน และจุดคุ้มทุน
- 4) การระดมทุนจากสมาชิกกลุ่ม และจากกองทุนต่างๆ
- 5) การบริหารจัดการกระบวนการผลิต การควบคุมต้นทุน การควบคุมคุณภาพสินค้า และการตั้งราคาสินค้า
- 6) การหาตลาดและการจัดจำหน่าย
- 7) การบริหารกลุ่ม
- 8) การแบ่งปันผลกำไร
- 9) การจัดสวัสดิการกลุ่ม
- 10) การพัฒนากลุ่มให้มีความก้าวหน้าและยั่งยืน

3.5 แผนการดำเนินงาน

รายการ	ปี 2552				ปี 2553		
	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
<p>1. ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพคนพิการ</p> <ul style="list-style-type: none"> • แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ • แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตคนพิการ • แนวคิดเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ • แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพของคนพิการ • แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิต่างๆ ของคนพิการ • แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการของคนพิการ • งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการดำรงชีวิตอิสระ - ด้านอาชีพของคนพิการ - ด้านสวัสดิการของคนพิการ 		↔					
<p>3. คัดเลือกพื้นที่ศึกษารูปแบบการรวมกลุ่มประกอบอาชีพคนพิการ และรูปแบบขององค์กรหรือกลุ่มที่ดำเนินการจัดสวัสดิการทั้งในชุมชนและเครือข่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> • ภาคเหนือ : กลุ่มสตรีพิการเย็บปักประดิษฐ์ ต.หนองหล่ม อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา กลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่องปอ จ.พะเยา 		↔					

รายการ	ปี 2552				ปี 2553		
	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
<p>3. คัดเลือกพื้นที่ศึกษารูปแบบการรวมกลุ่มประกอบอาชีพคนพิการ และรูปแบบขององค์กรหรือกลุ่มที่ดำเนินการจัดสวัสดิการทั้งในชุมชนและเครือข่าย (ต่อ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ชมรมคนพิการ/สมาคมคนพิการ จ.นครพนม กลุ่มอาชีพνωค/สมาคมคนตาบอด จ.มุกดาหาร ภาคกลางและภาคตะวันออก : กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ต.พังราด จ.ระยอง กลุ่มศูนย์รวมอาชีพคนพิการ จ.นครปฐม ศูนย์อาชีพอาชีพอทิสติกไทย กรุงเทพมหานคร สหกรณ์บริการคนตาบอดแห่งประเทศไทย ภาคใต้ : กลุ่มอาชีพνωค/สมาคมคนตาบอด จ.พัทลุง กลุ่มผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว จ.นครศรีธรรมราช 							
4. จัดทำรายงานการศึกษาขั้นต้น (Inception Report)		↔					
5. สร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลในพื้นที่		↔					
6. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลรูปแบบการรวมกลุ่มประกอบอาชีพและการจัดสวัสดิการ			↔				
7. สรุปข้อมูลจากการลงพื้นที่ และเปรียบเทียบจุดแข็ง จุดอ่อนของรูปแบบการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ และการจัดสวัสดิการ				↔			

รายการ	ปี 2552				ปี 2553		
	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
8. รายงานการศึกษาขั้นกลาง (Interim Report)					↔		
9. จัดเวทีถอดบทเรียน					↔		
10. จัดทำร่างรายงานผลการศึกษา (Draft Final Report)						↔	
11. จัดการประชุมเพื่อนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น							↔
12. รวบรวมความคิดเห็นจากที่ประชุมเพื่อปรับปรุงรายงานการศึกษาระดับสมบูรณ์							↔